

Самойленко С.А., Беспалова Н.В., Липская И.И.
Днепропетровский университет имени Альфреда Нобеля

ФИЛЬМЫ КАК СРЕДСТВО ПОВЫШЕНИЯ МОТИВАЦИИ СТУДЕНТОВ К ИЗУЧЕНИЮ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ

Аннотация

Статья посвящена комплексному анализу использования фильмов как средства повышения мотивации студентов к изучению иностранных языков. В статье исследуется использование фильмов на занятиях по иностранному языку. Также авторами анализируются этапы и приёмы работы с фильмами. Кроме того, приводятся практические рекомендации касательно использования фильмов. И более того, определяется их роль в развитии коммуникативной компетенции студентов.

Ключевые слова: мотивация, коммуникативная компетенция, фильм, видеоматериалы, видеофильмы, сюжет, фрагмент, субтитры, демонстрация.

Samoilenko S.A., Bepalova N.V., Lypska I.I.
Dnipropetrovsk Alfred Nobel University

FILMS AS MEANS OF INCREASING STUDENTS' MOTIVATION TO FOREIGN LANGUAGES LEARNING

Summary

The article has been devoted to complex analysis of the usage of films as means of increasing students' motivation to foreign languages learning. In the article the use of films during the foreign language lessons has been investigated. Furthermore, the stages and methods of work with films have been analyzed by the authors. Besides, the practical piece of advice on the usage of films has been given. Moreover, the role of films in the development of students' communicative competence is been determined.

Keywords: motivation, communicative competence, film, video materials, video films, plot, scene, subtitles, viewing.

УДК 37.013.42.

СИСТЕМА СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ВАЖКОВИХОВУВАНИХ ПІДЛІТКІВ В УМОВАХ СІЛЬСЬКОЇ ШКОЛИ

Силкіна С.А.

Луганський національний університет імені Тараса Шевченка

У даній статті розкриваються основні компоненти системи соціально-педагогічної підтримки важковиховуваних підлітків в умовах сільської школи, подана характеристика Комплексної програми, через яку була реалізована зазначена система. Описані основні етапи взаємодії соціального педагога сільської загальноосвітньої школи з важковиховуваними підлітками, їх батьками, а також учителями освітнього закладу.

Ключові слова: «важковиховуваність підлітків», важкі діти, клуб, комплексна програма, соціально-педагогічна діяльність з важковиховуваними підлітками.

Постановка проблеми. Проблема соціального життя людини, яка проживає у непростих соціальних і економічних умовах сучасного села, є актуальною, як для суспільства, яке стабільно розвивається, так і для кризового суспільства. Серед низки існуючих проблем важливого значення набуває соціально-педагогічна робота в школі саме з важковиховуваними підлітками. Дана категорія учнів є особливою і потребує спеціально розроблених шляхів, форм та методів щодо вирішення низки існуючих проблем. Часто незнання індивідуально-психологічних особливостей важковиховуваних підлітків, неврахування специфіки поведінки цих дітей призводить до того, що такі діти стають дезадаптованими.

В даний час проблема важких дітей особливо актуальна, тому що зростає кількість підлітків, що здійснюють аморальні вчинки та ведуть асоціальний спосіб життя. Саме тому, інтерес до проблеми поведінки з відхиленням значно зріс, що й обумо-

вило необхідність більш ретельного пошуку подолання проблем даної категорії учнів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Причини появи, проблеми та потреби важковиховуваних підлітків досліджуються в працях О. Полякової [6], А. Капської [8], В. Оржеховської [5], Л. Мардахаєва [4], В. Сорочинської [7]. Особливості соціально-педагогічної діяльності з даною категорією учнів в умовах сільської школи розглядала М. Гурьянова [1]. Однак, у системі соціально-педагогічної діяльності з важковиховуваними підлітками існує протиріччя між теоретичними розробками проблеми роботи з такими дітьми та її практичним впровадженням.

Мета статті: розкрити сутність та зміст системи соціально-педагогічної підтримки важковиховуваних підлітків в умовах сільської школи.

Виклад основного матеріалу. Вивчення педагогічних, соціально-педагогічних, психологічних наукових джерел показало, що проблему «важких

підлітків» досліджували вчені протягом багатьох десятиліть, але єдиного трактування поняття «важковихованість» в сучасній науковій літературі не існує. Більшість дослідників це поняття пов'язують із порушенням нормального розвитку особистості дитини, з асоціалізацією, що проявляється в її конкретних діях.

У малій енциклопедії соціальної педагогіки під редакцією І. Звереві поняття «важковихованість» має наступні значення:

- 1) стан підлітка, породжений неприйняттям запропонованих установок;
- 2) вияв негативних якостей у поведінці людини;
- 3) поведінка, яка виходить за межі соціальної норми внаслідок неправильного вибору шляхів самоствердження.

Автор зазначає, що важковихованість – це основна передумова відхилень у поведінці особистості; поняття, що пояснює труднощі, з якими стикаються педагоги, соціальні педагоги, батьки, організуючи і здійснюючи виховний процес. Поняття «важковихованість» похідне від терміна «важковиховані діти» [2].

У нашому дослідженні ми будемо спиратися на наступне визначення поняття «важковихованості» – свідомий або несвідомий опір дитини цілеспрямованому педагогічному впливу, викликаний різноманітними причинами, включаючи педагогічні прорахунки вихователів, батьків, відхилення психічного і соціального розвитку, особливості характеру, інші особистісні характеристики вихованців, що ускладнюють соціальну адаптацію, засвоєння навчальних програм і соціальних ролей [3].

Ознаками складових змісту поняття «важкі діти» в психологічному аспекті є функціональні розлади нервової системи, відставання від однолітків у фізичному розвитку. З точки зору соціальних педагогів, як теоретиків, так і практиків, важливими характеристиками «важких дітей» є наступні: відхилення в моральному розвитку особистості, труднощі орієнтування в нових соціальних умовах, закритість, неспроможність засвоювати норми поведінки, які прийняті у суспільстві.

Важковихованість завжди зумовлюється комплексом причин, поєднанням ряду несприятливих обставин. Причини, що викликають важковихованість, не діють ізольовано одна від одної. Найбільш значущими чинниками, які стають передумовою виникнення важковихованості, є негативний вплив макросередовища (економічна ситуація в країні), помилки сімейного та шкільного виховання, вплив референтної групи однолітків.

Саме тому особливого значення набуває організація та здійснення комплексної соціально-педагогічної підтримки важковиховуваних підлітків, а також їх найближчого соціального оточення, а саме батьків та педагогічного колективу школи.

Розроблена нами система включає п'ять взаємообумовлених компонентів: *цільовий* (мета, завдання, результат); *об'єкт-суб'єктний* (об'єкт та суб'єкт системи); *середовищний* (інститути та організації, які взаємодіють з метою вирішення поставлених у системі завдань); *змістовий* (безпосереднє впровадження Комплексної програми соціально-педагогічної підтримки важковиховуваних підлітків в умовах сільської школи); *технологічний* компонент (форми, методи та етапи реалізації системи).

Процес упровадження розробленої системи являє собою реалізацію *Комплексної програми соціально-педагогічної підтримки важковиховуваних підлітків в умовах сільської школи, яка включає в себе три основні блоки.*

Перший блок – «Соціально-педагогічна підтримка батьків важковиховуваних підлітків» передбачає здійснення соціально-педагогічної роботи з батьками важковиховуваних учнів.

Метою даного блоку стало підвищення психолого-педагогічної обізнаності батьків; готовність до формування просоціальних морально-етичних цінностей у важковиховуваних підлітків; налагодження позитивних внутрішньо-сімейних відносин.

Завдання соціального педагога на даному етапі: 1) організація спільної взаємодії педагогічного колективу школи, батьків та учнів; 2) підвищення обізнаності батьків щодо психолого-педагогічних особливостей підліткового віку; 3) ознайомлення батьків з сутністю та особливостями важковихованості підлітків; 4) сприяння налагодженню позитивних сімейних відносин між батьками та важковиховуваними підлітками.

Для реалізації поставленої мети у межах першого блоку нами було створено клуб для батьків «*Ми і наші діти*», в рамках якого проводився цикл заходів спрямованих на досягнення поставленої мети.

Основними *заходами*, які були проведені у першому блоці стали наступні: тренінги: «Виховання дитини позитивними вчинками», «Формування морально-етичних цінностей у дітей у процесі сімейного виховання», «Ефективне спілкування батьків з дітьми» (відповідальними за проведення були соціальний педагог та психолог сільської школи, члени районного ЦСССДМ); організація спільних зборів батьків та підлітків з проблем взаєморозуміння та ефективного спілкування; проведення мультимедійної бесіди для батьків «Дозвілля – важливий фактор формування просоціальних морально-етичних цінностей підлітків»; організація круглого столу для батьків «Важковихованість як соціально-педагогічна проблема»; обговорення публікації на тему «Морально-етичні цінності сучасних підлітків»; розробка та розповсюдження методичних рекомендацій для батьків у вигляді брошур; залучення батьків до участі у шкільних заходах, турнірах, концертах, змаганнях тощо.

Другий блок – «Соціально-педагогічна підтримка педагогічного колективу школи» – безпосередня підготовка вчителів до роботи з важкими підлітками.

Метою блоку стала підготовка до формування просоціальних морально-етичних цінностей та інформування педагогічного колективу школи про інноваційні технології роботи з важковиховуваними підлітками.

Для організації соціально-педагогічної підтримки педагогічного колективу школи щодо формування просоціальних морально-етичних цінностей у підлітків нами було створено програму *науково-практичних семінарів «Формування морально-етичних цінностей підлітків у процесі дозвілєвої діяльності»*, а також ряд заходів, спрямованих на підвищення їх педагогічної культури.

У рамках другого блоку було проведено наступні *заходи*: круглий стіл «Підлітковий вік: причини і наслідки»; науково-практичний семінар «Важковихованість підлітків як соціально-педагогічна проблема»; розробка та розповсюдження методичних рекомендацій для вчителів у вигляді брошур; проведення конференцій на морально-етичну тематику (лекція «Морально-етичні цінності підлітків»); диспут та круглий стіл «Особливості сучасного підлітка»; оформлення стенду «Важковихованість: сутність, причини, реабілітація».

Завдання соціального педагога на даному етапі: 1) підвищення обізнаності педагогічного колективу школи щодо соціально-педагогічної діяльності з важковиховуваними підлітками; 2) практична під-

готовка педагогічного колективу школи до роботи з важковиховуваними підлітками.

Третій блок – «Соціально-педагогічна підтримка важковиховуваних підлітків в умовах сільської школи». Реалізація даного блоку програми передбачала безпосередню роботу з важковиховуваними підлітками в умовах сільської школи.

Мета: соціально-педагогічна підтримка важковиховуваних підлітків з метою виправлення їх поведінки, а також формування у них просоціальних морально-етичних цінностей.

Для реалізації поставленої мети нами був створений клуб «Підліток».

Основна мета клубу – виховання й самовиховання підростаючого покоління на основі ініціативи, самодіяльності й всебічного прояву здібностей кожної особистості. Організований клуб за типом є однопрофільною структурою.

Завдання клубної роботи: організувати дозвілля підлітків з метою формування загальнолюдських морально-етичних цінностей на основі використання різноманітних форм, методів та технологій із залученням ресурсів школи й громади.

У рамках створеного клубу ми розробили поетапну програму його функціонування, у межах якої було проведено ряд основних заходів, спрямованих на формування просоціальних морально-етичних цінностей підлітків, до яких ми віднесли патріотизм, емпатію, колективізм, вихованість, доброзичливість.

Завдання соціального педагога на даному етапі:

– спільно з психологом та педагогічним колективом школи провести заходи для виправлення поведінки важковиховуваних підлітків;

– визначити пріоритетні просоціальні морально-етичні якості та створити умови на базі сільської загальноосвітньої школи для їх формування;

– сприяння у налагодженні позитивних, дружніх відносин з оточуючим середовищем.

Для досягнення поставленої мети блоку було проведено наступні заходи: проведення тренінгу з контролю гніву як методу корекції важковиховуваних підлітків; організація загальношкільного заходу «День добрих справ»; проведення дискусій та бесід з етичних проблем; перегляд документального фільму про Велику Вітчизняну війну, художнього фільму «Хатіко»; організація зустрічей підлітків з представниками військово-патріотичних організацій, представниками товариства «Червоний Хрест»; проведення тематичних занять «Моя країна – Україна», «Вихованість – важлива моральна якість людини»; проведення тренінгу «Як зробити батьківство щасливим»; виставка дитячої творчості на тему «Я – патріот своєї країни»; виховна година «Урок громадянина»; проведення конкурсу «Я – українець, я – патріот»; організація занять «Уроки співчуття»; проведення відеолекції на тему «Що таке доброзичливість?»; проведення тематичного заходу «Тиждень добрих справ»; організація самоаналізу результатів занять в рамках клубу «Підліток».

Висновки. Таким чином, можна зробити висновок, що через реалізацію розробленої нами системи, упровадження Комплексної програми соціально-педагогічної підтримки важковиховуваних підлітків в умовах сільської школи можна здійснити позитивний вплив на їх поведінку.

Список літератури:

1. Гурьянова М. П. Сельская школа и социальная педагогика / М. П. Гурьянова. – М.: Аманфея, 2000 – 448 с.
2. Зверева І. Д. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / За заг. ред. проф. І. Д. Звереві. – Київ, Сімферополь: Універсум, 2012. – 536 с.
3. Коджаспирова Г. М., Коджаспиров А. Ю. Педагогический словарь: для студ. высш. и сред. пед. учеб. заведений. – М.: И; М.: Издательский центр «Академия», 2000. – 176 с.
4. Мардахаев Л. В. Социальная педагогика: Учебник / За ред. Мардахаева Л. В. – М.: Гардарики, 2005. – 269 с.
5. Оржеховська В. М. Превентивна педагогіка: наук.-метод. посіб. / В. Оржеховська, О. Пилипенко. – Ізмаїл: СМІЛ, 2006. – 283 с.
6. Полякова А. М. Важковиховуваність: сутність, причини, реабілітації: навч. посібник / О. М. Полякової, 2009. – 346 с.
7. Сорочинська В. Є. Організація роботи соціального педагога: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. – К.: Кондор, 2010. – 208 с.
8. Соціальна педагогіка. 5-те вид. перероб. та доп. Підручник./ За ред. Капської А. Й. – К.: Центр учбової літератури, 2011 – 488 с.

Сылкина С.А.

Луганский национальный университет имени Тараса Шевченко

СИСТЕМА СОЦИАЛЬНО-ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ПОДДЕРЖКИ ТРУДНОВОСПИТУЕМЫХ ПОДРОСТКОВ В УСЛОВИЯХ СЕЛЬСКОЙ ШКОЛЫ

Аннотация

В данной статье раскрываются основные компоненты системы социально-педагогической поддержки трудновоспитуемых подростков в условиях сельской школы, дана характеристика Комплексной программы, посредством которой была реализована указанная система. Описаны основные этапы взаимодействия социального педагога сельской общеобразовательной школы с трудновоспитуемыми подростками, их родителями, а также учителями образовательного учреждения.

Ключевые слова: «трудновоспитуемость подростков», трудные дети, клуб, комплексная программа, социально-педагогическая деятельность с трудновоспитуемыми подростками.

Sylkina S.A.

Luhansk national University named after Taras Shevchenko

THE SYSTEM OF SOCIAL AND PEDAGOGICAL SUPPORT OF PROBLEM TEENAGERS IN CONDITIONS OF SELSKOE THE SCHOOL

Summary

This article describes the main components of the system of social and pedagogical support of problem teenagers in rural schools, the characteristic of a Comprehensive program through which was implemented this system. Describes the basic steps of social interaction teacher rural secondary school with maladjusted adolescents, their parents and teachers of educational institutions.

Keywords: «difficulties in education adolescent», difficult children, club, comprehensive program of socio-pedagogical work with maladjusted adolescents.

УДК 378

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО КОНСТРУЮВАННЯ ЗМІСТУ ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тихонова Т.В.

Національний авіаційний університет

У статті автор обґрунтовує сутність інформаційно-технологічної навчальної дисципліни. Мета, зміст і технології навчання ІТ-дисципліни відрізняються від інших навчальних дисциплін і вимагають теоретико-методологічного обґрунтування. Автор виділяє системний, технологічний, компетентнісний, особистісно-орієнтований і праксеологічний підходи як методологічний інструментарій конструювання змісту ІТ-дисципліни. У статті досліджено компетентнісний та особистісно-орієнтований підходи, які дозволяють сформулювати мету ІТ-дисципліни як формування інформаційно-технологічної компетентності майбутнього фахівця. Також розглядається технологічний підхід, який обумовлює предмет вивчення ІТ-дисципліни як сукупності інтелектуальних технологій створення інформатичного продукту, дозволяє сформулювати сутність інформаційно-технологічних умінь, знань і навичок.

Ключові слова: інформаційно-технологічна дисципліна, інформатичний продукт, технологічний підхід, інформаційно-технологічна компетентність, особистісно-орієнтований підхід.

Постановка проблеми. Швидкий розвиток інформаційної індустрії та науки, послідовне впровадження інформаційних технологій в усі сфери суспільного виробництва та управління, наукову сферу та сферу послуг, інформатизація освіти ініціювали потребу у формуванні інформаційної компетентності майбутніх фахівців. Ці процеси вплинули на становлення та розвиток навчальних дисциплін інформатичного спрямування в сучасній професійній та загальній середній освіті: фахові навчальні дисципліни підготовки фахівців з інформаційних технологій, інформатичні навчальні дисципліни у підготовці фахівців в інших галузях; фахові та методичні дисципліни підготовки вчителів та викладачів інформатики, інформатичні навчальні дисципліни у підготовці вчителів та викладачів інших освітніх галузей, інформатичні базові та профільні курси в середній школі. На початку зміст таких дисциплін мало чим відрізнявся один від одного. З розвитком інформаційних технологій в різних галузях виробництва та появою різноманітного прикладного програмного забезпечення зміст інформаційної підготовки для різних напрямів став різним: в напрямках фахової підготовки та підготовки викладачів інформатики з'явилися дві складові: теоретична та інформаційно-технологічна. Інформатична підготовка технічних та інших фахівців (в тому числі і викладачів інших освітніх галузей) набула повноти інформаційно-технологічного змісту, у змісті вищої професійної освіти з'явилися навчальні дисципліни з загальною назвою «Інформаційно-комунікаційні

технології професійної діяльності». Навчальні дисципліни інформаційно-технологічного спрямування (ІТ-дисципліни) за метою, змістом та технологіями викладання відрізняються від інших (теоретичних та прикладних) навчальних дисциплін та потребують теоретико-методологічного обґрунтування щодо конструювання їх змісту.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питаннями обґрунтування змісту інформатичних дисциплін у середній та вищій школі в різні часи опікувалися В.Ю. Биков, Р. Вільямс, Б.С. Гершунський, А.М. Гуржий, Ю.О. Дорошенко, А.П. Єршов, М.І. Жалдак, В.І. Ключко, К. Маклін, В.М. Монахов, Н.В. Морзе, О.С. Полат, С.А. Раков, Ю.С. Рамський, І.В. Роберт, О.В. Співаковський, В.Ф. Шолохович та ін. Концептуальні засади конструювання змісту інформаційно-технологічних дисциплін розкривалися нами у роботах [1-5].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Дидактичне конструювання змісту інформаційно-технологічної дисципліни ми розуміємо як діяльність з проектування, створення та реалізації у навчальному процесі дидактичної системи навчання ІТ-дисципліни. При цьому динамічність змісту і технологій викладання ІКТ-дисципліни потребує обґрунтування і розробки загальних методологічних підходів до її конструювання.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є обґрунтування методологічних підходів, які є інструментарієм щодо конструювання змісту ІТ-дисциплін у вищій професійній школі.